

ELOKUVA

”Pelko luo läheisyyttä.”

Julia Ducournau on lääkärien lapsi, joka kiinnostui kauhusta.

Ranskalaisen **Julia Ducournau**n *Raw* (Grave, 2016) on viime aikojen mielenkiintoisimpia ja kohutuimpia esikoiselokuvia. Iso osa kohusta johtuu siitä, että nuorehko nainen on tehnyt kauhuelokuvan.

Ohjaajalleen *Raw* ei edes ole varsinainen kauhuelokuva.

”Kun katson kauhua, haluan kirkua”, Ducournau selittää.

”*Raw* ei tähtää sellaisiin reaktioihin. Minusta se on komedian, draaman ja kauhun risteytys.”

Raw kertoo kahdesta siskoksesta. Justine (**Garance Marillier**) saapuu opiskelemaan eläinlääkäriksi kouluun, jota Alexia (**Ella Rumpf**) käy ylemmällä vuosikurssilla. Alexia alkaa koulua pikkusiskoaan kannibaaliksi.

Kaikkia elokuva ei huvita. Yhdysvalloissa joissakin näytöksissä yleisölle on jopa jaettu oksennuspusseja. Silti *Raw*n pinnan alla on jotain hyvin herkkää. Ja se on hirveän tyylillä.

Raw’sta on yritetty sorvata sekä kasvissyönnin kritiiki-

kiä että ylistystä. Ducournau ei ajatellut sellaista.

”Kasvissyönnin ympäristöpoliittinen puoli kiinnostaa minua, mutta ei *Raw* käsittele sitä. Jos kertoo ihmissyönnistä, veganismi on toinen ääripää ja tarjoaa hahmon muutokselle isoimman kaaren.”

Taiteilijoiden töiden selittäminen lapsuuden kokemusten avulla lipsahtaa helposti teennäiseksi, mutta Ducournau palaa itse varhaisvaiheisiinsa.

”Näin *Texasin moottorisahamurhat* vahingossa kuusivuotiaana”, Ducournau muistelee. ”Ei se pelottanut minua. Katsoin sitä samaan tapaan kuin piirrettyjä.”

Heti kirjoittamaan opittuaan Ducournau alkoi laatia ”ilkeitä tarinoita”.

”Se taisi huolettaa opettajiani. Mutta minä olen aina nähnyt huumoria synkissä tarinoissa.”

NUORENA Ducournauta viehätti goottilaisuus, muun muassa kirjailija **H. P. Lovecraft**. Hän löysi **David Cro-**

nenbergin kauhuelokuvat, joiden ote on tieteellinen.

Ruumiin muutoksia käsittelevien Cronenberg-elokuvien kylmä analyttisyys vetosi Ducournauhun, jonka molemmat vanhemmat ovat lääkäreitä, äiti gynekologi ja isä ihotautilääkäri.

”Lapsena lueskelin paljon vanhempieni lääketieteellisiä kirjoja. He suhtautuivat hyvin viileästi ruumiisiin ja kuolemaan. Kun kuulee vanhempiensa puhuvan paljon kuolemasta, siitä fantasioi vähemmän. Silti kuolema kyllä pelottaa minua.”

TIETOKIRJA

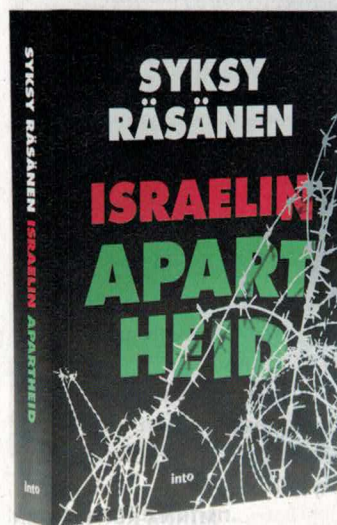
Lähi-idän kestokriisi

Kosmologi Syksy Räsänen puolustaa Palestiinaa.

Konflikti Israelin ja palestiinalaisten välillä on jatkunut Israelin perustamisesta vuodesta 1948 lähtien. Voiko se loppua?

Voi, sanoo kosmologi, teoreettisen fysiikan dosentti, Helsingin yliopiston tutkija ja Palestiina-aktivisti **Syksy Räsänen**. Räsänen kirja *Israelin apartheid* ilmestyi heinäkuus-

sa, 50 vuotta Israelin ja arabi-naapureiden kuuden päivän sodan jälkeen. Kesällä 1967 Israel hyökkäsi Egyptiin ja Jordania ja Syyria liittyivät sotaan. Israel voitti sodan kuudessa päivässä ja valloitti Egyptiltä Siinain niemimaan ja Gazan, Syyrialta Golanin kukkulat ja Jordanialta Länsirannan. Gaza ja Länsiranta tunnetaan yhä

nimellä Miehitetyt palestiinalaisalueet.

Räsänen kertoo tarkasti ja kiinnostavasti konfliktin historian. Kirja helpottaa Lähi-idä-uutisten seuraamista ja taustojen ymmärtämistä. Hän puhuu Israelin apartheidista, koska järjestelmä asettaa ihmiset erilaiseen asemaan etnisen taustan mukaan ja täyttää siis kansainvälisen oikeuden määrätelmän apartheidille.

Syksy Räsänen:
Israelin apartheid.
409 s. Into, 2017.

■ Julia Ducournau.

Vinksahtanut tunnelmaa rakentaa myös elokuvan ympäristö. Eläinlääketieteen opiskelijat harjoittavat outoja rituaalejaan rakennuksissa, jotka ovat kuin eilisen futurismia, hieman pieleen menneitä kuvitelmia nykyisyydestä.

"Näin etukäteen mielessäni 1970-lukulaista arkkitehtuuria, kummia kulmia ja muuta selaista. Luulin, että joutuisimme yhdistelemään neljää tai viittä eri kuvauspaikkaa, mutta Liègen yliopisto Belgiassa sopi täydellisesti."

KAIKESTA KOHUSTA huolimatta Raw on saanut enimmäkseen ylistäviä arvosteluja. Cannesin festivaalilla elokuva voitti kriitikoiden palkinnon.

Ducourneau kertoo katsojansa kauhuelokuvan joka päivä. Hän inhoaa itsetarkoituksellista väkivaltaa, joka "ei kerro mitään".

Raw antaa mahdollisuuksia monille tulkinnoille. Ensi viikolla alkavalle 30-vuotisjuhlaansa viettävälle Rakkautta & Anarkiaa -festivaalille se sopii kuin räätälöitynä. ■

HARRI RÖMPÖTTI

Rakkautta ja Anarkiaa -festivaali Helsingissä 14.–24.9. Raw'n esitykset 17., 18. ja 22. syyskuuta.

© PIETER DE RIDDER

Ducournau opiskeli käsikirjoittamista ja teki yhden lyhytelokuvan ja yhden tv-elokuvan. Raw'n kirjoittaminen vei kolme vuotta. Näyttelijöitään Ducournau neuvoi katsomaan kauhuelokuvia yhdessä. "Pelko luo läheisyyttä. Se toimi", hän toteaa tyyneästi.

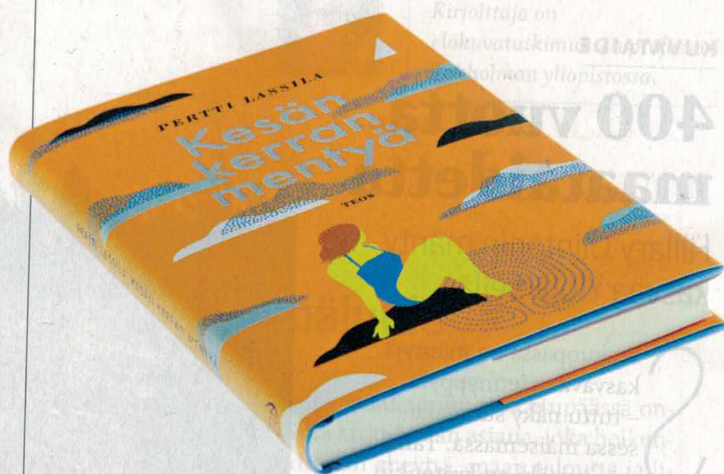
Länsimaissa konfliktia ei ymmärretä, Räsänen uskoo. Yksityy on tasapuolisuutta tavoitteleva media. Median seuraajat kuvittelevat helposti, että palestiinalaisissa on syytä yhtä lailla kuin Israelissa. Israelin painostusta pitäisi hänestä lisätä. Etelä-Afrikan apartheid-järjestelmää vastustettiin laajasti, ja se painosti maan muuttumaan. Ratkaisuksi Lähi-itään Räsänen ehdottaa varsin vakuuttavasti perustellen yhden demokraattisen valtion mallia.

Kansainvälisessä politiikassa alueen kahden valtion malli on

laajasti hyväksytty ja Palestiinan valtio tunnustettu laajasti. Räsästä malli ei poista ongelmia. Se vaatii suuria väestönsiirtoja. Etelä-Afrikassa erotteilu tunnustettiin ongelmaksi, Palestiinassa sitä ehdotetaan ratkaisuksi, Räsänen toteaa.

Syksy Räsänen tunnetaan ennen kaikkea maailmankaikkeuden kiihtyvää laajenemista koskevasta tutkimuksesta. Hän on järjestön Israeli Committee Against House Demolitions (ICAHD) Suomen-haaran puheenjohtaja. ■

ELINA VENESMÄKI

ROMAANI

Kesästä syksyyn, rauhasta sotaan

Naiskohtaloita ja kansallista kertomusta.

Pertti Lassila on kesäkirjailija. Edellisen romaanin *Armain aika* tapaan *Kesän kerran mentyä* tunnelmoi rannikon kesämaisemissa. Romaaniin mahtuu myös synkempiä aikoja.

Lassila on kirjoittanut äidin ja tyttären tarinan Suomen itsenäistymisen ja sotien ajalta. Alussa päähenkilönä esiintyy Elsa, jonka lyhyt rakkausjuttu merimiehen kanssa johtaa Taimin syntymään. Taimi ei ehdi tutustua äitiinsä, joka menehtyy espanjantautiin. Hänen kasvattajanaan Hangossa toimii Aino-täti.

Kesän kerran mentyä sijoittuu suomalaisen proosan viime vuosien suosikkivuosiin. Taimi ehtii juuri kohdata ensirakkautensa, kun väliin tulevat talvi- ja jatkosota.

Mitään mullistavan omaperäistä teos ei ajasta paljasta. Kertomus on pikemminkin poiminta, yksityisen kohtalon otos kansallisesta kertomuksesta. Kirjallisuudentutkijana Lassila on suomalaisen

Pertti Lassila:
Kesän kerran mentyä.
188 s. Teos, 2017 s.

kirjallisuutensa lukenut ja teos muistuttaakin monista klassikoista. Kesäinen saaristomaisema yksityiskohtineen on kuin **Tove Janssonilta**, henkilöt kuin **Mika Waltarin** kirjoista. **F. E. Sillanpään** teosten kauniiseen tyyliin kertoja seurailee myötätuntoisesti henkilöihahmojen iloja ja suruja, valintoja ja sattumuksia. Elsa ja Taimi ovat kuin muurahaisia maapallon pinnalla, suurten tapahtumien vietävänä. Melkein huomaamatta kertoja liikkuu ulkoisen tarkkailun ja sisäisen kerronnan välillä.

Pilkottuja lauseita sisältävät polveilevat virkkeet olisivat kaivanneet pientä viimeistelyä lukemisen sujuvoittamiseksi. Pääosin Lassilan kiihkeärytminen, aforistisuuteen kallistuva kerronta on vanhahtavuudessaan tyylikästä ja kuvattun ajan hengen tavoittavaa kuvausta. ■

OUTI HYTÖNEN